

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre postán
küldve
Egész évre 6 fnt — kr
Fél évre 3 fnt — kr
Negyedévre 1 fnt 50 kr

Hirdetések díja:
□ centiméterenként 3
kr. Kereskedők és gyá-
rosok külön árkedvez-
ményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyilttár sora 20 kr.

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztői iroda

kiadóhivatal:

CIRNER és LINGNER
Főter 38. szám alatt,
hova ugy a lap szele-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és
hirdetések bér-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Lukács László.

Budapest, 1897. jan. 17.

A pénzügyminiszter részt vett a költségvetési vitában és ez mindig nagy parlamenti eseményt jelent. Világos, méltóságos és meggyőző modorban polemizált a pénzügyminiszter az összes ellenzéki szónokokkal, akik eddigé nem annyira a költségvetéssel, mint inkább az általános politikai helyzettel foglalkoztak, ami egy állami költségeliránnyal szemben bizonyára nincs helyén. Lukács mint kitűnő debatter szerepelt, aki minden kifogásra és észrevételre megfelelt és azokat meggyőző módon megcáfolta.

A parlament környékén messze tul kellene, hogy meghallják a pénzügyminiszter szavait, melyekkel az országban uralkodó elégedetlenséget és a megélhetés nehezebbé vált feltételeit magyarázta. A földbirtok értéke tetemesen emelkedett 1867. óta, a bérek rendkívül magasak lettek, a munkabérek általánosan emelkedtek. A pénz olcsóbb, mint bármikor volt, és a kamatláb még a vidéki pénzügyintézeteknél is folyton lejjebb száll. Ellenben az élelmi szerek és

minden, ami az életfenntartáshoz szükséges, olcsóbb lett. És ha ez irányban mégis elégedetlenséget lehet az országban konstatálni, ugy ennek nem objektív, hanem kizárólag szubjektív okai vannak. A hiba a személyekben van, nem a viszonyokban. Az igények, melyeket az étellel szemben emelünk, a luxus és az élvezetvágy szomorú mértékben megnövekedtek és hihetetlen erőfeszítéssel forszírozzuk és elégitjük ki őket. Senki sem él jövedelméhez mértén, hanem sokkal többet enged meg magának, mint pénzügyi viszonyai megengednék, az élvezetek meg vannak nehezítve, és e körülmények bizonyos elégedetlenséget és nagyobb kedvetlenséget teremtenek. E tünettel azonban a kormány tehetetlenül áll szemben. Elítélheti e hajlamokat, felemelheti intő, figyelmeztető szavát, de megmásítani, a világból száműzni nem képes ezt az áramlatot. Klasszikusabban és meggyőzőbben még soha és sehol nem rajzolták meg a társadalmi állapotokat, mint a magyar pénzügyminiszter értékes budget-beszédeben.

Ellenzéki körökben azt a kifogást tet-

ték, hogy Magyarország nem rendelkezhetik önállóan a közgazdasági fejlődés főfeltételei, az adók, a hitel és a vámok felett. Ezzel szemben konstatálja a pénzügyminiszter, hogy egyenes és közvetett adóinkat önállóan kezeljük. A fogyasztási adókat Ausztriával egyértelműen ugyan, de oly módon, hogy az esetleg külön és önálló vámterület mellett sem vezetnénk be más rendszert, mint amely ma uralkodik. A földadó leszállításáról csak annyit jelent ki a pénzügyminiszter, hogy ezt a kérdést csak később, minden idevágó adat összeállítás után lehet elintézni, hogy azonban a földbirtok megterhelése tetemesen meg fog könnyíteni az adóreform által, mely a valódi jövedelem közvetlen megadóztatását kontemplálja és a jövedelmi pótdót elejti. A tőzsdeadóról szóló törvényjavaslat már kész, de e pillanatban még nem lehet beterjeszteni, mert most tárgyalják a tőzsde szervezését és ezt az új szervezést okvetlen meg kell várni.

Ami a hitelt illeti, kijelenti a pénzügyminiszter, hogy az osztrák-magyar bank a legloyálisabban kielégíti Magyarorszá-

TÁRCZA.

Csata után,

Csend ül a sikon . . . sűrű, nehéz pára
Borul a búsan hallgató pusztára;
Megrészegül a föld a piros vértől,
Vad mámorából nem ébredett még föl.

Hejh, soká nem fog ez a sik zöldülni!
Dalos madár sem fog erre repülni;
Ijeszti képe elviharzott vésznek;
Egyetlen ur itt a gyászos enyészet!

Mindenütt hősök halvány, hideg arca.
Trombita már nem hívogatja harezra;
Két ellen együtt, most már harag nélkül,
Itt a gyűlölség csöndesen kibékül.

Holt vitézekkel szörnyű keverékbe
Fekete árnyék mered föl az égre:
Harci zivatarnak nyomorék szörnye,
Nehéz öreg ágyu darabokra törve.

Távol takaródó bús hangja rezdül,
Vagy tán nem az sir a sikon keresztül:
Láthatatlan anya sebezve mélyen
Holt gyermekeiért jajgat az éjben.

Megtépett, árva csipkebokor alján
Elesett hős fekszik. Szép arca halvány.
Nem maradt rajta fájdalomnak árnya,
Félve csapott rá az enyészet szárnya.

Fiatal volt még. Alig több, mint gyermek!
Szélid mosolygása ajkára dermedt;
Ez a mosoly volt, e halálra való,
A végső izenet, hazafelé szálló.

Kívart bitang eb erre üzve, térve
Betüvölt hosszan a nagy messzeségbe,
És a tetemnél sováran megállva
Készületet tesz gazdag lakomára.

Fenn a magasban tűnő fellegekben
Prédára lesve sötét madár rebben;
Kering, kavarog, aztán jogos részre
Sebesen csap rá a halovány vitézre.

Távol faluban kis kunyhójában
Szegény öreg asszony gunyaszt magában.
Szegény öreg asszony ajkán sir a bánat:
„Látom-e újra édes unokámat?!” . . .

Szabó Jenő.

A szokások átalakulása.

Időszerű elmefuttatás, írta Dr. ***

Mint Nitzsche szerint a fogalmak, azonképpen alakulnak át fontos mindennapi életvezeti cikkek használatánál a szokások is. Nemesak orvosok, de felvilágosodott laikusok is mind jobban hangoztatják, hogy a modern életmód káros hatásai alól magunkat föl kell szabadítanunk és vissza kell térnünk az egyszerűségre és természetességre, mely legbiztosabb óvszer a betegség-

gek és egészségünkre káros hatások ellen. Ezen intelmek nem hangozhattak el meghallgatás nélkül. Az egészség, mint az orvosj tevékenység ama fontos ága, mely betegségek keletkezésének megakadályozására van hivatva, mindig a legnagyobb buzgalommal fáradozott azon sajnálatos szokások leküzdésén, melyek egyedüli okai annak, hogy az „életvezeti cikkek” ártatlan elnevezése alatt lappangó méreg bevitetik az emberi szervezetbe.

Ezen küzdelem első sorban a szesz és dohány — újabb időben: a kávé (caffein) fölfedezése óta pedig a babkáv ellen is irányul. Ezen mérgekkel, melyekhez még az opium, haschisch stb. is sorakoznak, ijesztő mérvben élnek vissza, pedig általánosan ismeretes, hogy ezek nemcsak egyesek egészségét tették tönkre, de egész népek erkölcsi elzüllesztését is eredményezték.

Kiváló orvosok* és vegyész tudományos kutatásai kiderítették, hogy a babkávénak két irányban van káros hatása, és pedig egyrészt súlyos emésztési zavarokat idéz

* Többek között Virchow tanár Berlinben; Dr. Mendel Essenben, Dr. Lutze egészségügyi tanácsos; Dr. Almqvist E.; Dr. Bardell New-Yorkban; Graham Sylv. tanár Londonban; Brillat-Savarin tanár Párisban; Binz C. tanár Bonnban; Dr. Faye F. C. tanár Christiánában; Bullard tanár: Stayer Eloy; Siduay; Ringger; Aubert; Freichs; Lehmann-Häring; Petersen; Schroff stb. stb.

hiteligényeit. Míg a bank csak 50 millió forintig menő hitelengedélyezésre köteles, voltak évek, mikor a Magyarországnak engedélyezett hitel meghaladta a 110 millió forintot, sőt voltak olyan évek is, mikor Magyarország Ausztriával egészen egyenlő magasságu hitelt élvezett.

A vámok tekintetében megjegyezte Lukács pénzügyminiszter, hogy mi szintén szabadon és függetlenül járhatunk el a vám- és kereskedelmi szerződések megkötésénél és megújításánál a külfölddel. Az 1878. XX. t. cz. 3. §-a a szerződések érvényességét és megújítását a két parlament egyetértésétől teszi függővé és a külügyminiszternek okvetlen fel kell mondania azt a vám- és kereskedelmi szerződést, amelynek felmondását csak az egyik parlament is kívánja.

A költségvetés realizálásáról expozéja ide vonatkozó tételének ismétlésével nyilatkozott a pénzügyminiszter. Sokkal jobb a zárszámadásoknál szereznit azt a kellemes tapasztalatot, hogy a bevételek magasabbak voltak, mint az előirányzatban szerepeltek és hogy ennek az ellenkezőjét lehetne a költségvetés realizálása ellen bizonyítékul felhozni.

A pénzügyminiszter szónoki sikere szenzációs volt. Tetszés, taps és éljenzés volt jutalma világos fejtegetéseiről.

Pályázati hirdetés. A bosznia-hercegovinai országos kormány pénzügyi szolgálatának fogalmazói szakában legközelebb több, a X. díjosztábjába tartozó segéd-fogalmazói állomás 1100 frt fizetéssel és 200 frt potlékkal, tehát 1300 frt összletményvel, továbbá több pénzügyi fogalmazó

gyakornoki állomás, évi 800 frt segélypénz élvezete mellett, fog betöltetni.

A pályázati folyamodványok a bosznia-hercegovinai országos kormányhoz czimzendők, és születési bizonyítvánnyal, érettségi bizonyítvánnyal, jogvégzettséget igazoló bizonylattal (absolutorium), államvizsgálati bizonyítvánnyal és az egészségi állapotot feltüntető orvosi bizonyítvánnyal szerelendők fel, s feltüntetendő bennük a nyelvismeret is.

A kérvények 40 kros, a keresztlevél és orvosi bizonyítvány 40 kros, az érettségi bizonyítvány és végbizonyítvány (absolutorium) 10 kros; az államvizsgálati bizonyítvány 1 frtos és az eddigi alkalmaztatásról nyilvános hatóságok által kiállított bizonyítvány 1 frtos, a többi okmány pedig 40 kros boszniai okmánybelleggel látandó el.

Boszniai bélyeg hiányában a megfelelő készpénz csatolandó.

A kellően felszerelt folyamodványok Alsó-fehér vármegye főispánjához nyújtandók be.

A magyarországi románok helyzete Romániában.

E czimen a Budapesti Hírlap egy, Bukarestben január hó 13-án kelt levelet közöl, mely a Romániában élő magyarországi románok helyzetéről mond el érdekes dolgokat. A levelet aktualitásánál fogva egész terjedelmében közöljük. A levél eképpen szól:

Román nemzetiségi politikusaink teli kúrtozték a felvilágot azzal, hogy minő mostohái a románok a magyar államnak. Arról azonban mélyen szoktak hallgatni, hogy a Magyarországból Romániába kivándorolt román parasztság minő elbánásban részesül új hazájában a román kormány és a romániai hatóságok részéről, noha ez a parasztság Dobruzsában valóságos oszlopa a román állameszmének, szemben e tartomány eredeti török, tatár és bolgar lakosságával.

Dobruzsza bekebelezése után Kogalniceanu Mihály és Bratianu János, hogy e tarto-

mányban a román elemet megerősítsék, mindenféle előnyök nyújtásával Brassó és Szeben vidékéről mintegy 30.000 főnyi románságot telepítettek le. Számításokban nem is csalódtak, mert a betelepített erdélyi románság hatalmasan előmozdította a tartományban ugy az elrománosodást, mint a kulturális fejlődést, noha a helyi adminisztráció részéről a Romániában divatos zsarolások és visszaélések miatt nagyon sokat voltak kénytelenek elszenvedni.

Politikai jogaik egész a legutóbbi napokig ugyanazok voltak, amelyek Dobruzsza többi lakóinak. Most azonban egy prefekti rendelet egyetlen tollvonással megfosztotta őket jóformán minden eddig élvezett joguktól. Chintescu prefekt ugyanis elrendelte, hogy a választói névsorból a hatóságok körüljenek ki minden erdélyi telepest, mert nincsenek még törvényesen honosítva s így nem tekinthetők román állampolgároknak.

Miután a romániai törvények értelmében fajúsi koresmát vagy kereskedést senki sem tarthat, aki nem román állampolgár, a prefekt egy másik rendeletével azt is meghagyta a szubprefektoknak, hogy csukassanak be minden oly falusi boltot és koresmát, melynek birtokosa erdélyi román. Ily módon Dobruzsában mintegy 1000 koresmát és boltot zártak be.

A politikai jogok elvesztésével kivándorolt oláhjaink még nem sokat törődtek volna, de az utóbbi rendelet már anyagi létüket támadta meg. Ez okból a telepések értelmesebbjei Megszidjébe egy meetinget hívtak össze, hogy jogaik elkobzása és anyagi érdekeik e súlyos megsértése ellen tiltakozzanak. E meetingen mintegy 150 küldött vett részt, kik hosszas tanácskozás után elhatározták, hogy táviratilag kérnek védelmet a prefekt intézkedései ellen mind a királynál, mind Aurelianu miniszterelnökönél, aki különben maga is erdélyi származású román.

Kiváncsiak vagyunk, hogy a magyarországi román nemzetiségi lapok a testvéri szeretet e furcsa nyilvánulását tudomására fogják-e

elő, másrészt kártékonyan hat az idegrendszerre, mik eleintén izgatottságban és következményeikben benualtságban nyernek kifejezést. Gyomornyomás, székrekedtség, gyomorégés, szédülés, főfajás, a kezek reszkettsége, felelem és beteges ingerlékenység majdnem minden esetben a kávé állandó élvezését kísérő jelenségek. Világos, hogy ily körülmények között a táplálás szenved és a működő erő apad. Aki valaha csenevész gyermekeket, ideges, mogviselt férfiakat, sápadt leányokat megfigyelt, kiknek minden orvosi szerrel daczoló beteges állapota a kávé-élvezet végzetes szokásának következménye, az előtt okvetlen fölesillanhatott a vágy: vajha feltalálhatnék egy a babkávét teljesen helyettesítő tápszert. Ezen kíváncsalomnak, mely idővel nélkülözhetlen szükségességgé érlelődött, segítségére jött egy ujonan keletkezett iparág: a malátakávé előállítás, melynek kitűnő készítését egy hazai gyártelep büszkeségünkre dicsegetre méltóan eszközli. Ezen gyárterményersanyaga: az árpa, mely a népnek legfontosabb tápszerehez, a búzához legközelebb áll. Az árpa értéke malátakávévá való átváltoztatás (száritás-piritás) által többszörösen fokozódik. Első sorban nagy mérvben növekszik tápértéke, mivel a csiráztatási folyamat a kevésbé emészthető keményítőt dextrin és cukorrá változtatja, oly testekké,

melyek az emberi szervezet javára tökéletesen értékesíthetők; másodsorban sokkal kellemesebb ízt nyer.

Dr. Mannfeld M. ur, az ismert vegyész, bécsi táp- és élvezeti cikkek vizsgáló intézetének vezetője, ki a malátakávét vegyelemzte, ugy is állítja azt oda, mint a malátá összes kiváló alkotórészeinek kivonatát, amennyiben a valódi tápláló anyagoknak egész összegét magában foglalja. Végül még abban rejlik a malátakávének különösen becses előnye, hogy mindazon értéktelen (különösen cellulose) alkotórészekről mentes, melyeket más gabonaneműekből készült tápszerek az emésztő szervekbe belevisznek. Csakis ezen tulajdonsága magyarázhatja meg azt, hogy oly gyermekek s oly gyomorbeteg felnőttek is, kik különben semminemű más tápszert meg nem emésztenek, a malátakávét könnyen megemésztik.

A babkávét tápértékéről ellenben azt mondja dr. Smitta Ludwig tanár, udvari tanácsos segédje Bécsben, hogy egy babkávétzetnek általa megejtett vegyelemzése tisztára megállapította, hogy az minden legkisebb tápanyagot is teljesen nélkülöz. Ha a babkávének ennek daczára tápértéket tulajdonítanak, ugy az csakis a hozzáadott tejben rejlik. Ezen tévedéshez különben az is hozzá járulatott, hogy a babkávét hatását félreértették. A babkávét ugyanis az idegrend-

szerek ugyszólván ostorát képezi, amennyiben az inakat tevékenységre ingerli; ezen körülményt az erők fokozásának tekintik, amit azonban csakhamar annál nagyobb kimerülés és elgyengülés vált föl. Ugyanaz áll a babkávét által előidézett kellemes fölhevülés és kedvre derülésre is. Éppen az ilyen egymásután jelentkező ingerek a központi idegrendszerre eredményezik annak korai kimerülését és végül megbénulását. Ellenben a malátakávé a jólét érzését kelti a nélkül, hogy izgatólag vagy nyugtalanítólag hatna. Továbbá mint élvezeti cikk bir azon sajátos előnyökkel, melyek kellemes ízében és azon teljesen ártalmatlan derűben rejlenek, melylyel az emberi testre hat.

A malátakávé a legelőnyösebb ellentétben áll a babkávétal a gyomorra és bélre vonatkozólag. Első sorban hiányzik belőle a babkávének azon sajátossága, hogy mértéken túl való savképzés által gyomorégést és hozzá hasonló bajokat előidézzen. Vértékű tulajdonságai, valamint könnyű emészthetősége ennél fogva egészségtanilag minden testre előnyt biztosítanak számára a babkávétal szemben.

Ily jeles tulajdonok egyesítő erejénél fogva a „malátakávé“ önként vonta magára az orvosi kar élénk érdeklődését, annál is inkább, mert róla bebizonyosodott, hogy vérszegénység, általános elgyengülés

hozni a hazai románságnak, melynek annyi szépet és jót tudnak mesélni a Romániában uralkodó boldog állapotokról, valahányszor csak eszközbe jut vádaskodni a magyar állam ellen.

A nagyenyedi iparos-ifjak álarozos-estéje.

Derék iparos ifjaink, kik nehéző munkájuk árán szerzik életfentartásuk biztosítékát, pregnáns jelet adtak szellemi munkásságuknak az e hó 16-án tartott álarozos-estély sikeres rendezésében. E mulatsággal, mely nem tisztán a reális munkásság szüleménye, hanem egyuttal a bohém-világ utánzata is volt, kellemes szórakozást nyújtott az ott megjelent nagyszámu és szép közönségünknek. A mulatság rendezői, kik „A munka nem esit” jelszót tűzték maguk elébe az életben, a mindennapi munkásság fáradságát leküzdve, azon időben, amelyben reá érniük pihenni, nem pihennek, hanem lázasan dolgoznak azért, hogy közönségünk mulatására minél szebb és kellemesebb időtöltést szerezzenek.

Ez álarozos-bál, melynek sikerében csak félve biztunk, azon meglepő családában részesített, hogy az ott jelenvolt közönséggel egyetemben e sorok írója is, ki magát Nagy-Enyed város utolsó évtizedében a mulatságok hí krónikásának vallhatja, elmondhatja, hogy e mulatság oly szépen, jó kedvvel telt el, hogy a késő éjjeli órákban — midőn már a hajnal is pirkadni kezdett — kezdtünk azon gondolkodni, vajjon haza menjünk-e átadni magunkat Morfeusnak, avagy összebeszelve szépeinkkel, másnap is e kedves kis mulatságot?

A fejlődés és haladás úgy kulturális, mint ipari tekintetből egy kisebb provinciális város legelső biztosítéka arra nézve, hogy mindent megfontolva haladjunk azon cél felé, amelyen nagyobb városaink iparos polgárai haladtak és haladnak. Csak pár hete emlékeztünk meg e lap hasábjain e rendezőség által előadott szép sikert nyert műked-

velői előadásról, s ma már — pardon, e hó 16-án — ugyane derék rendezőség által előkészített álarozos-bál sikeréről kell beszélnünk, s meggyőződésünk ez által is fokozatosabbá válik annak elérésében, hogy derék iparos ifjaink magukéva tévén a haladás eszméjét, oly szépen és sikeresen oldották meg e mulatság nehézségeit.

A mulatság sikeréhez nagyban járultak a résztvevő fenyves toalettekben ragyogó szép maszkok és fess, olykor-olykor vidámságot keltő kosztümjeikben megjelenő férfiak, kik a közönség közé vegyülve, érdekes, némelykor értelmes beszédbe elegyedtek a nem álaroz alatt rejtőző jelenvontakkal. E beszélgetések — melyek a szépnem iránt tanúsított érdeklődésből, azok felismerése végett, folytak — voltak a legérdekesebbek; némelyeket fölismerve, másokat gyanakodva vett körül a kíváncsiak serege, bókolva, enyelegve akarván felismerni a fekete lárvá alatt rejtőző arcokat. A vidám csevegések közepette megkezdődött a táncz, amelynek csak a reggeli órák vetettek véget; a buzgó rendezőség pedig, eltelve a szép mulatság sikerétől, vig poharazás között várta be a hajnal hasadtát.

Hogy kik voltak jelen e kedves mulatságon, arról bizony hű referadát írni merészség volna; annyian voltak, hogy a leggyakorlottabb szem sem tudta összeszámítani a jelenvontak sokaságát. Hanem azokról, kik toalettejük szépségével a sok szép közül ki-tűntek (nem akarok ugyan dics-himnusz zengenit), vétek volna meg nem emlékezniem s egy pár szóval érinteni egyéniségüket. Ott láttuk a többek között Tomai Ilonkát, mint az éj tündérét; hugát Margitot a Rózsa-tündér ruhájában. Festői öltözetük pedig a két Napraforgónak (Paulini Elza és Jakab Katinka) mindenkit bámulatba ejtett. A szép Margaréta (Szöllősi Sarolta), Pipacs pedig (Varga Zsuzsika) szépen festettek; szerencsénket pedig jövedőlték Pethő Piroška, Jakab Anna és Mátyás Marika (kártyavető spanyolezigánynők); szépen néztek ki Izsák Lenka (Gyulafehérvár) és Schau-

és idegesség, különösen pedig emésztési zavarok eseteiben egyenesen gyógyító erővel bír, amint hogy ily fajta makacs esetekben igen gyakran tapasztalták, hogy a malátakávé használata következtében a bajok aránylag rövid idő alatt csökkentek, sőt teljesen megszűntek.

Előrelátható volt, hogy a babkávénak tudományilag megerősített hátrányai és a babkávénak tudományilag bebizonyított előnyei sem lesznek képesek a babkávélvezet meggyökeresedett szokását azonnal megszüntetni. Ez csak lassan volt elérhető még akkor is, ha sikerül a malátakávénak is azt az illatot kölcsönözni, melyet a nép a századokon keresztül való élvezet által a babkávénál annyira megszokott, hogy már szinte nem nélkülözhet, és ime, néhány év előtt eme nehéz probléma is megoldott. A müncheni híres tanár és titkos tanácsos: Pettenkoffer assistensének, az ismert vegyésznek: Trillichnek, sikerült a kávé-növényből oly kivonatot készíteni, melylyel a malátakávénak bámulatos tökéletességgel a babkávé aromáját és ízét kölcsönözte. Azonban a „Kathreiner” cégé azon érdem, hogy ezen találmánynak nagy jelentőségét fölismerte és a Kathreiner-féle gyártelep jelenlegi műszaki vezetőjének: Trillichnek módszerét nagyszabásu üzembe vette. A kereskedelemben „Kneipp-kávé” jelzete alatt

ismeretes Kathreiner-féle malátakávénak gyárszerű előállítását ezen czég egy új, hatalmas iparnak megteremtője lett, mely Németország és Ausztria-Magyarország határain messze túl terjed és magának immár az emberi kultúra legtávolibb pontjain kilenéz nagy gyárban otthont teremtett.

Mindenőszinte emberbarátnak örömmel és elismeréssel kell üdvözölnie egy igazán jó ügynek illetően nem is sejtett, példátlan sikerét. Remélhetőleg nincs már messze az idő, midőn az izletes és egészséges Kathreiner-féle malátakávé minden háztartásban és minden család asztalánál meghódítja az őt megillető helyet. Mert aki csak megkísérli a babkávé káros hatását a Kathreiner-féle malátakávé részének hozzávegyítésével gyöngíteni, nemsokára megérzi már ily vegyítéknek is kellemes és jótékony következményeit, és talán, amint már gyakran meg is történt, idővel oda jut, hogy a tiszta malátakávét előnyben részesíti. Ekkor fog sikerülni a babkávé teljes száműzése a közegészség, a népiélet és a hazai mezőgazdaság javára. Erre kellene mindenkinek saját körében tehetsége szerint, különösen a háziasszonyok és anyáknak törekedniök.

man Adél, előbbi elzászi, utóbbi tiroli jelmezben. Ott láttuk még Csiki Rózát, Egressi Irmát és Kiss Julcsát különféle jelmezekben.

A férfiak közül Fejérdi Gyula, Kellner József, Dragits Péter vig bohócok mulattattak a közönséget; Harkányi Miklós mint magyar lovag, Teleki István (betyár), Sulyok Ferencz (Lucifer), ifj. Gerendi Gusztáv (tengerész), Szöcs Farkas (oláh legény), Lázár József (csuhás barát), Bakó Károly és Benedek Miklós (szerecsenek), Kiss Lajos (Jengyel lovag), Kiss Albert (Goldstein Számi), Gilla Miklós (madarász), Gergely István (a Kis Alamuszi Pomja), végül a handlé zsidó, (kit nem sikerült felismernünk) és még sokan különbnél-különb jelmezekben voltak jelen. A karzatou, mely ez alkalommal páholy czimen szerepelt, városi közönségünk néhány elité tagját láttuk gyönyörködni az alatt tánczoló és mulatozó közönségben.

Sz. 3.

Levelezés.

Colombo (Ceylon fővárosa), 1896. decz. 26.

Colombo, az az Colenbo előtt a tengeren lehorgonyozva. Partra szállani nem szabad.

Előttünk a föld elő paradicsoma: Ceylon. Az ázsiaiak komolyan is úgy tartják, hogy ott volt a paradicsom. Valószínűbb is, mint a mezopotámiai homokon, ahol munkával is alig lehet élni, míg Ceylonban, a tropikus világ e gyöngyén, teljesen meg lehet élni munka nélkül. Ruha alig kell, fűtés nincs, ház lehet akármilyen, csak nyáron védjen az eső ellen. Gyümölcs annyi van és sokféle, hogy ott rothad a földön. Lehet ott az ember valódi buddhista, s a pálmafa alatt elmélkedhetik a nirvánáról, az örök boldogító semmiről. Addig ülhet ott (s meg is teszik), amíg a madár fészket rak a fejére. Nálunk, ha kiülne a fa alá, télen megfagyna; s a madarak egy része is nem hogy nem fészkelne ott, hanem télire elmegy melegebb helyre fészket csinálni.

A hindu úgy okoskodik, hogy a paradicsom ott lehetett csak, ahol munka nélkül lehetett élni. Ugyanerre az álláspontira helyezkedett az ó-testamentum is; mert való, hogy a munka nem önczél, hanem eszköz; épp ezért végeztették a régiek azt rabszolgákkal (még ma is); most már a gépek is ott vannak, hogy könnyítsék azt a felséges gyönyört, amit az önczél, a munka ad az embernek.

Ezek oly régi elmékedések, mint a világ.

Madách azt mondja az ökörről: ez a szegények rabszolgája volt. Lám, a szegény is tudta, hogy dolgozni nem jó.

Csak a német bölcsészek fedeztek fel a munkában önczél s emelték a tisztességes munkát arra a szellemi polczra, hogy abban lelje fel az ember az eredendő bűn által elvesztett paradicsomot.

Nem vesztette azt el helyettünk senki.

Azt minden ember csak magának vesztheti el s csak egyszer. Ha elhagyott, nem tér többé vissza. Vajjon van-e, aki nem veszthette el?

Amig e kérdés meg lenne oldva, áll anynyi, hogy mi négy napra ki vagyunk zárva a ceyloni paradicsomból. — Ugy kell nektek — mondaná gr. Teleki Samu. — Az Isten büntetése, hamis próféták. Nem tudjátok-e, hogy a paradicsom Jávában van? — Ő úgy tartja.

Az akadály pedig, ami ide lánzol örült melegben a hajóhoz, az utasok réme: a quarantine. Nem nagyon kedvelt szín ná-

lunk a fekete-sárga; de mennyivel jobb lett volna, ha fekete-sárga lobogót huztak volna a Medusa 22 öles árboczára, mint a szimpla sárgát.

Ha egy hajóra a tengeri hatóság, a nemzetközi megállapodás szerint, felvonatja a sárga zászlót: annak, további hatósági, orvosrendőri intézkedés nélkül, egy lépést sem szabad tenni. Ha szép idő, ha vihar, ha meleg, ha halálos betegség üt rajta ki: mozdulni nem szabad sehova. A partról sem jöhet az emberhez senki.

Ez a quarantine.

Megkaptuk. Ezzel is okosabb lettem, nem mintha nem tudtam volna olvasásból; de tudni valamit s tapasztalni, különösen ha kellemetlen, nem egy dolog.

Különben nem volna érdemes ily természetű utat csinálni, ha itt is csak ugy volna, mint szárazon. Csengetnek! Indul. Csengetnek! Érkezik. Utközben van jó és rossz hotel.

Ebből áll.

Most itt vagyunk. Kereken mosolyog a végtelen szabadság, a tenger. Előttünk palmligetek, s mi nem mozdulhatunk.

Tantalusi kínokat ugyan nem állunk ki, mert enni, inni ugyan bőven van; de ha valaha Tantalusból operettet írnek, így parodizálnám ki:

Tantalus az alvilágban; vagy: utasok quarantineban. De miért mérte ránk az isten, vagy is az angol hatóság ezt a csapást? Az isten vagy az angol, mert e két fogalom, ahogy a vörös tengerre Porte-Saidnál megérkezünk, attól fogva azonos, avval a nagy különbséggel, hogy az isten türelmes és kegyelmes, az angol nem az. Flagellum dei! De szükséges.

Abból a vérből, amit keleten kiontott s még fog kiontani: a civilizáció hatalmasan s megifjodva lépett már is s fog még jobban előtérbe lépni. Fogalmam sem volt róla, pedig sokat olvastam, hogy mi az angol gyarmataiban s mi ő az emberiségre nézve.

Le a kalappal. Félre szűkkeblőség, magyar előítélet, külsőségekből a lényegét itélni meg.

Le a kalappal! Éljen Anglia!

Most pedig megmondom, hogy miért vagyunk ezen kellemetlenségre kárhoztatva. De nehogy ajtóstól rohajunk a házba, úgy teszünk, mint a rossz regényíró, aki úgy véli felköltetni az érdeklődést s úgy akarja biztosítani férctüvé elolvasását, hogy a tárgy elejét a végén mondja el.

Körmöntfont ravaszság. De a közönség, kivált a szépem (pedig nekik írják a regényt), még ravaszabb. Elolvassa az első fejezetet s azonnal megnézi a végét.

Félek, hogy unalmas közleménnyel én is úgy járok. Ne tessék úgy tenni, a vége is ártatlan, az sem hajmeresztő uti kalandok láncolata. Nem biz az, csak a valódi élet. Ma, mióta a föld mind jobban és jobban belesz hálózva közlekedési eszközökkel, azóta nem igen vannak regényes és hajmeresztő uti kalandok. Nem azért, mintha nem szeretnének ma is füllenteni; de mert könnyen rajta veszt az illető.

Aki kételkedik, próbálja meg, legalább évezni fog egy feledhetetlen utazást.

Tehát 1896. november 22-én a Medusa osztrák Lloyd-hajó fedélzetére szálltunk.

Rakomány, tonna-tartalom, löerő, hajónagyság, sebesség stb., ezek mind komoly dolgok s most nem azokkal akarok foglalkozni s magam körül műszavakkal sincs kedvem dobálódni. Majd önálló művem utazásom-

ról fogom csak kissé tudományosan felszerelni.

Elindultunk hideg, napsütött, szeles időben. Jó társaság volt a hajón. A kapitány s a legénység dalmata olasz.

Volt egy német, báró Hering, családostól, fiával, nejevel; művelt, kellemes emberek. Igazi világfi, látszólag annak hibái nélkül.

Volt sok angol, közöttük sok nő; ez bizonyos hátrány minden utazásnál, de nem olyan nagy, mint azt elhitetni s elhinni szokás és divat. Sok különös s részint nevetéses, kicsinyes szokásuk van, de ez ártatlan, csak nevetni ingerel. Egyedüli komolyabb hibája az angolnak a vallásos türelmetlenség, hypokrizissal párosulva. Ha őszinte lenne, türelhető volna; de arról szó sincs.

A vallás minden külső formájának eleget tesz; aki elhanyagolni meri, azt átokkal sújtja; de alig rázta le az imaház porát, előáll az önző, durva, erőszakos, haszonleső, kiemelten angol.

Ez fő és általános nemzeti hibája az egész nemzetnek; s úgy lehet, addig hazudtak a vallási buzgalmat, amíg talán maguk is elhitték, mint Taraskoni Tartarin a saját meg nem történt hőstetteit.

Volt néhány igen civilizált, jó magaviseletű német zsidó, két nevetéses angol pap. Magyar ember mi Medicoval ketten. Hiába, ahogy az ember kimegy szűkebb hazájából, már csak Fiumeig is, nem lát több magyar embert.

Ugy nem ismer senki, amiről eddig fogalmam sem volt.

Indiában tapasztaltam, például Bombayban, hogy még a horvátokat is ismerik, csak miniket nem. Pedig Bombay nem egy világtól lemaradott hely. Bombay világváros, ahol Chinától Hamburgig, Londontól Ausztráliáig, Amerikától Japánig, Afrikától a Sandwich-szigetekig állandólag vannak képviselve a népek, amint azt a világ egyik legnagyobb kikötője magával hozza. Hallottam Bombayban még horvátul is beszélni, mert a világ minden hajóján, de különösen angol hajókon, szeretik a dalmata matrózt. Magyar szót pedig egész uton egyszer hallottam: mikor Porte-Saidban egy ismeretlen ur az utcán megszólított magyarul. Pesti zsidó volt.

Az első nap jól ment az ut; szép, szeles, hideg idő volt. Másnap rettenetes vihar kezdődött, ami 3 nap s 3 éjjel tartott. Ennek leírását most mellőzöm, a Vasárnapi Ujság ugy is fogja hozni.

Nagyban kiült a tengeri betegség. Második nap 38 vendégből már csak 8-an voltak ebédelni. A többi beteg volt. A porte-saidi osztrák-magyar konzul oly rosszul volt, hogy azt kelle hinnünk, hogy meghal. De volt esze, hogy ne tegye.

Az egész Adriai tengeren semmi látivaló nincsen. Dalmácia és Görögország kopasz sziklái, a mult dicsőség porladozó sírkövei.

Elfogyott az erdő, a termőföldet levitte a víz; most már itt-ott ha mutatkozik valami hitvány cserje, meg egy kevés kecskének való száraz legelő.

Görögország erdeit kiirtotta az ó-kori görög civilizáció; Dalmáciát és Isztriát letarolta Velence, s mikor megszüntek az erdők: utána bukott a hatalom s a műveltség. Az állami erdősők azt mondják, hogy minden akkori műveltség a rossz erdő-kezelés, illetőleg erdőpusztítás miatt bukott meg. A németek azt tartják, hogy ha ismerte volna az ó-kor Hegelt, ugy nem bukott volna meg, vagy legalább tudta volna a végüket, amiért bukni fog. Ez is vigasztalás.

A világot sorban élék. Amerika is sok erdőt irtott már, most már Afrikán a sor; belsejében még sok erdő van, s van sok ártatlan félvad szerencsén. Nem vétett az nekünk semmit; de hát az európai ember ugy gondolkozik. Én az oda való előnyöket jobban fel tudom használni, s talán meg tudok menekedni a világ legnagyobb elnyomójától, a bürocratiától.

Menjetez hát isten hírével hirdetni: „a z urnak igéjét, míg nem eljövend.”

Hirdessétek a szeretet tanát ismétlő fegyverrel, Krupp-ágyuval, irtsátok ki a fekete fajt is pálinkával, mint ezelőtt az amerikai indiánt. Öljétek meg az apját, kereszteljétek meg a fiát; de gondoljátok meg ti, a műveltség előharcosai, hogy egy pár század, vagy talán csak egy alatt is beáll egy oly állapot, amidőn a szeretet tanát ily értelemben már csak magatokon gyakorolhatjátok. Jó volna magnak hagyni a szegény vadakból is. Jól fogna majd elsatnyult vért tisztítani.

Ellenkezik a tudománnyal, nem lehet. A tudomány nem ösmer poesist, érzelmet, vallást sem. A tudomány okot, s okozatot nyomoz.

A tudomány szentesíti a létérti küzdelmet.

No bizony, nagy dolog volt arról könyveket írni, hiszen mióta magyar nyelv van, az utolsó paraszt is azt tartja: „aki bírja: az marja.”

Ezért irt fel Darwin annyi papirost, s ezért olvasták oly kevesen. Hiszen anélkül is a létérti küzdelemmel foglalkoztak, mióta a világ fennáll.

Taposómalom, örök mozgás végczél nélkül. De hát nem ugy tesznek-e az égi testek is? S a végczél? Az ember tragoediajában azt mondja a hitét vesztett Ádámnak az isten:

„Megmondtam, ember, küzdj és bízza bízzál!”

A Közép-tenger azon részén, ahol mi mentünk, semmi látivaló sincs. Víz és eget látni, vagy egy lakatlan sziklaszigetet, sirályt. Néha távolról alig láthatólag egy vitorlát, vagy egy gözös füstjét pár pillanatra, míg a láthatár alá nem kerül, aztán több napig semmit. Még sirályt sem. Messze van a part.

Ilyenkor aztán beköszönt az unalom.

Agyon kell ütni az időt. De ez nem oly könnyű, mint az ember gondolná.

A társalgás megakad. Akik ily kis téren hetekig vannak együtt, kibeszélték magukat. A világi eseményekről sem tud semmit. Másfél hónapban lát egy elkésett lapot. Ki van szakítva az emberi társaságból. Miről lehet így társalogni?

Lehetne tudományos dolgokról. Ez kevés embernek kell; aztán az igazat megvallva, a hosszú időn át unalmas is.

Lehet regényt olvasni, tesszük is; de a hajó-könyvtár kicsi és selejtes.

Mindenki unalmából naplót vezet, levelet ír még olyanoknak is, akiknek talán sohasem irt.

Az angolok a fedélen játszanak. Kitesznek két kis veder nagyságu csebet, s két pártra oszolván, ebbe hajókötélből csinált karikákat hajigálnak. Nagy gyakorlat kell hozzá. Ezt hajtják reggeltől estig, s ugy hívják, hogy multság. Részt vesznek néha benne a nők is. Nézni is unalmas. Ők ugy hívják: multság.

Az angol nők még meglepőbb viseletűek; se testük, se lelkük nem nőies. Az elsőről

nem te
szivese
hát a
hava,
egyek
egy ta
himezet

Az a
a fedel

Férfi
akar le

magáról
mint a

Nem
Egy a

vence
negy é

ördögi
lott nel

Nem
ugy len

a többir

Fogtu
a hajón

A me
az állat

Egy h
szert al

Ezeriv
körül. A

siance, a
angol va

veszőpa
végtelen

két pap
ember. N

volt biz

Ilyen a
sitó; de

ami alig
elég józ

tunk más
tulajdons

Meg k
világbirod

man ha
nyakig f

sem tudn

Az ázsi
csak tert

irigység f

sét; de e

pedig ny

Ázsia leg

az erre c

mény oly

a földtől.

okozója; h

foglalkozni

Bombay

paí keresz

sokkal rég

Buddha, Z

turájával,

Az az a

Irlandban e

nagyobb te

lásbeli pol

mégkövetel

bát. Még o

ha valame

közegészség

kodó rendő

Alkotmán

községi és

lásszabadsá

Itt az a

józan esze

mán kormá

nem tehetnek, lennének ők telt idemuak is szívesen, hiszen nők; de erről tehetnek. De hát a nőesség? Arról lehet tenni. Már két hava, hogy velük utazom, és azalatt soha egynek sem volt a kezében női munka. Csak egy tarnopoli zsidó leány volt a hajón, aki himezett.

Az angol nők hosszú lépésekkel sétáltak a fedelen, s unták magukat.

Férfi akar lenni, az nem lehet. Nő nem akar lenni; félig le is vetkőzte ezt a terhelt magáról; s ennek folytán olyanok lettek, mint a tyúk, mely kukorékol.

Nem elbájoló látvány.

Egy angol nő volt, aki mindenkinek kedvence lett az első pillanat óta. Ez egy negy éves lányka volt. Angyali szépség, s ördögi csintalanság; de ez mind jól állt neki.

Nem volt még angol; gyermek volt. Majd úgy leneveik róla a természetességet, mint a többiről. Sajnálom szegényt.

Fogtunk aztán a teugerből medusákat. Ez a hajónk neve is.

A medusáknak számtalan faja van. Átmenő az állatoktól a növényekre.

Egy harang alakú test, melyből kocsonyaszerű alakatlan tömeg lóg ki.

Ezerivel hímálta olykor a hullám a hajó körül. Apróbb mulatságnak ott volt a passiance, a sakk, ostabla, a tricktrack, sokféle angol változatban, s az angolok főgöbbs vészőparipája és hypocrisise, a vasárnapi végtelen hosszú templom. Erre nézve volt két pap, s egy olyan egyházi-forma állású ember. Nagyon kis eltéréssel katolikus mise volt biz ez.

Ilyen az angol a hajón, sőt durva, elutasító; de ezek megbocsátható külső hibák, ami alig vethet — hozzá számítva még a nem elég józan életet is (Bombayban sem látunk más részeget, mint a angolt) — többi nagy tulajdonságukra árnyat.

Meg kell nézni a föld térképét, mekkora világbirodalmat foglalt és tart össze jóformán hadsereg nélkül, holott az európai nyakig fegyverben álló államok összesen sem tudnak ily eredményt felmutatni.

Az ázsiai muszka terület nagyobb; de az csak terület, nép alig van rajta. Az európai irigység folyton jövendőli India elvesztését; de ezt csak az irigység mondatja. Aki pedig nyitott szemmel volt Bombayban, Ázsia legnagyobb viláfgalmai városában, az erre csak mosolylyal felelhet. Ez a vélemény oly messze van a valóságtól, mint ég a földtől. De hát Bombay jelenlegi bajunk okozója; ha most akarnék vele tüzetesebben foglalkozni, köteteket írhatnék róla.

Bombay a világ egyik csodája. Az európai keresztény újkori műveltség, karöltve a sokkal régiebb, s ma sem megvetendő hindu Buddha, Zeroaszter, Mahomed tanai és kultúrájával, megbüvíli a gondolkozó szemlélet.

Az az angol, aki alig 60—70 évvel még Irlandban elnyomta a katolikusokat, a legnagyobb toleranciával viseltetett ezen valóságos polgárok iránt, sőt azt mindenkitől megköveteli, aki erre a területre teszi a lábát. Még oly szokásokat is szó nélkül hagy, ha valamelyik vallás követelménye, amit közegészség szempontjából egy európai tudor-kodó rendőr-állam sem tűrné el.

Alkotmány itt nincs, nincs parlament, de községi és egyéni, meg vélemény- és valásszabadság páratlan a világon.

Itt az angol már nem intolerans, mert józan esze s a szerzett tapasztalatok nyomán kormányoz. Nem úgy, mint a francia,

aki gyarmatjaiban, ha mindjárt meztelen emberek lakják is, azonnal életbe lépteti a Code Napoleont, s avval eleget vél tenni polgárosító törekvéseinek.

Eszembe jutott, mikor Pisan Atahulpa utolsó perui inkának kezébe adta a bibliát, azt kérdezvén, hogy hiszi-e azt, ami ebben foglaltatik? Az inka fülehez tartotta a bibliát s azt mondotta: „Hiszen nem mond ez semmit.“

Akár Birmában a Code Napoleon.

Az angol más eljárást követ, s ma India nem elnyomva, hanem békesség, haladás, gazdagság s minden magasabb törekvés versenyén bátran kiállhat a küzdőmokra.

Ez az angolok műve.

Ezért az emberiség, s első sorban az ugynevezett elnyomott hindu örök hátlára lesz kötelezve.

Előítéleteket otthon nem lehet levetkőzni, arra utazni kell, de nem Európában; ott minden egyforma, akár francia, akár német.

Hadsereg, bürokrácia. Semmi egyéb.

Itt négy nagy világ-vallás, a kevés zsidót még bele sem számítva, a leggyönyörűbb egyetértésben elfér egymás mellett, s ha a szívből talán van is gyűlölet, amint hogy van is, az nyílt kifejezésre nem jut s így ki is fog pusztni.

Nálunk e helyett a poigári házasságra vonatkozó törvényjavaslatot úgy tüntették fel ellenfelei, mint a katolikus vallás ellen intézett merényletet.

Menjetez papok, Zichy Nándorok! Nem vagytok keresztények. Vagy ne tudjátok-e, hogy: „Aki szelet vet, vihart arat.“

Hanem, ígéremhez hiven, hadd mondjam el az elejét a végén, mint a regények.

Több időt töltöttünk Bombayban. Leírása most nem tartozik ide. De voltunk Karacsiban is és Bombay körül kis kirándulásokon.

Ugyanakkor itt erős pestis járvány volt, s még ma is van. Volt olyan nap, hogy 80 ember is pusztult el benne.

Ezért rendelték hajónkra 8 napi vesztégzart Colombo előtt, hogy be ne hurcoljunk véletlenül a pestist Ceylonba.

Csak négy napot fogunk vesztégetelni, mert a Bombayból Colomboig tartó négy napi utat a 8 napba beleszámították.

Ez a végére áttett eleje.

B. Kemény Endre.

Álarozosbáli hangulatok.

— Karezolat. —

... És lón, hogy beköszöntött a farsang... Karneváli herceg egész kíséretével bevonult a „Nemzeti Szálló“ nagytermébe... Tarka, változatos csoportok képződtek a „nagyon fényesen“ kivilágított luszterek alatt, melyek mint valami steáringyertya-források pazarul ontották a gyönyöző fehér könyecskéket...

Megállapodtunk egy védettebb helyen és bámulva szemléltük az előttünk elhaladó tarka álarozosok tömegét... Ime, itt jön mindjárt egy szerény kis alak, ibolyaszerű bété, formás kis lábakkal, egyszerű stájer jelmezből, kedves kis fején egy nagy mási terjengett... Remekül aprózta a keringőt és úgy vettük észre, erős ostromot intéztek ellene az őt körülvevő hódolók; na de csábitók is voltak tündöklő szemei és a fekete bársony álaroz alól előmosolygó gömbölytű arczocskájának a kíváncsi szemek előtt látszó részei... Bármerre fordult és hamiskás igyekezettel akart eltűnni a tömegben, nyomában a hódolók egész serege...

Az egyik sarokban fekete ruhában, me-

lyet ezüstfényű csillagok és tejúthoz hasonló díszítések halmoztak el, fekete felhóddal ékített botjára támaszkodva, komolyan állott az éj tündére, némán tekintve szét a zsi-bongó tömegben, mely kaptár méhéhez hasonlóan dolgozott a jelen pillanatának kihasználásán.

Kíváncsi alakok sűrűgtek-forgotak körüllette.

— Elhűvölve állunk meg előtted, oh, tündérnő, részesíts bennünket habár egy pillanatra is tündöklő barna szemed fényes sugárainak egy kis morzsájában...

— No azt megteszem, ha téged az boldogít...

— Minden boldogít, mi tőled ered, bájos, ismeretlen tündérnő, kit csak imádni lehet...

— Látszik, hogy férfi vagy, ki legott lángra gyulsz, mint a szalma, pedig nem is láttad arczomat...

— Mi szükségem arra? Szép vagy és kellemes, minő csak istennő lehet... Arczod rózsái...

— Eltakarja az álaroz; lásd, le kellene vennem, hogy tova rebbenj, mint megriasztott madár...

— Milyen hirtelen vagy itéleteidben!... Pedig nem is ismeresz...

— Ismerlek szép maszok, bár álarozod nincs is, de férfi vagy, csalfa, álnok és kétszínű; ma bókot szór ajkad, hevülsz, de hamar ki is aludsz, mint a rosszul fűtött gép... Ismerem nemednek egész bün-lajstromát...

— Pedig még csak anyós sem vagy...

— De lehetnék, rettegj tőlem!...

Mosolygó, beszédes ajkai másról regéltek, arról a báj- és gyönyörűről, miket a csók atmoszférájában élvezhet az ember. Barna, fényes szemében a szerelem tüze lángolt és észbódító sugaraiban megolvadt a számító és minden rideg gondolatja...

Ütemes lépésekkel vegyült a tánczólok tömegebe és nyomában ott maradt az éjjeli hangulatok egész bűvös poézise.

Barnafürtös kis cigány nők jósolgattak mindenkinek.

— Nagy szerencse vár rád... Végy el egy szegény lányt, akinek gazdag unje van, halálakor örökölhetsz...

— Hamis és csalfa vagy, megérdemled, hogy rossz anyósod legyen...

— Szép vagy, ünnepezt vagy, értéked nagy, mint a gyémántnak, de legott megsemmisülsz, ha keretbe foglalnak feleségednek karjai...

— Hozományra áhítozol, egy gazdag leánynak udvarolsz, kit feleségül fogsz venni, de akinek mégsem lesz pénze...

— Nü én vagyok a Goldstein Számi, vessél ki nekem a jövendőt Munkácsról...

— Téged ki fognak vetni hamar a nyeregből, mert nem oda való vagy...

Kaczér magatartással haladnak tova egymás mellett a napraforgók, a pipacs, a róza, derült mosolyukban egyformán részesítve az ismeretlen és ismerős férfiak vidám seregét.

Pajzán clownok és harlequinek bohóskodnak szerzetést, vidám kacagást fakasztva a mama-garde-de-dame-ok komoly csoportján.

Fáradtan czipeli egy vén handlé tarka és változatos áruinak egész sokaságát, de kedve veszte, mert nem tud geschäftet csinálni ott, hol annyi a sok úde és friss portéka: az eladó leány.

A matróz vágygval ölelve magához pártját, vigan bokázik tova drága terhével, mi sem törődve a néma szerzetes feddő tekin-

tetevel, ki szinte mondani látszik: Vigadsz te leha nép és megfedekezve az Istenről... Pedig azok a tánc istennőjének hódolnak.

Az oláhparaszt félre teszi nemzeti elveit és vidám hangulatban rakja egy magyar menyecskévei a tüzes, ropogós csárdást, miközben halkán sutog fülebe, azt hiszem, kozmopolitikai élet-irány nézeteket...

Kíváncsiság az egész terem, a találgatás vert tanyát mindenkinek lelkében. Ki ez? Ki az? Ez ez. Ez az? És mosolyog mindenki; a kellemes kacaj összecsendül a zene lágy hangjával. A szerelmes ifjú dobogó keblére szorítja imádoztját, mert hiába, a szív mégis a legtalálékonyabb, annak megsugja az, hogy ki rejtezik az ismeretlen külső alatt. Csak a mamákat és apákat bántja még egy kissé a kíváncsiság, melynek azonban nemsokára véget vetnek e szók: „Le uraim és hölgyeim az alarczokkal.”

És egymásra mosolyognak az ismerős arcok, vidám mosoly fakad az emberek ajkán: Hisz mindjárt gondolhattam volna!... Ejnye, de jól volt maszkirozva!... Hát maga volt az!... No, lássa, én kitaláltam...

Pillanatnyi meghökkenés! De aztán újra erőt vesz a táncz iránti szenvedély és a mulatság kettős hévvel nyulik bele a pirradó esős téli nap szürkésébe...

Pedig oly csábító a titokzatosság az ismeretlen külső alatt!...

Vegyes hírek.

— **Br. Kemény Endre** országgyűlési képviselő, lapunk kiváló munkatársa, indiai útjában sem feledkezett meg rólunk és egy Colombo-ból, Ceylon fővárosából keltezett levelet küldött be hozzánk, melyet lapunk mai számának „Levelezés” rovatában egész terjedelmében közlünk; ebben az ő szellemességével írja le uti élményeit; ígéretét is bírjuk, hogy nemsokára egy másik hasonló érdekes levél követendő a jelenlegit. Az érdekes közleményt e helyen is különös figyelmébe ajánljuk olvasóinknak.

— **Hymen.** Nagy Rózsika, dr. Nagy Albert m. kir. honvéd főorvos, alsófehérmegyei birtokos és neje: Lengyel Ilon kedves, szeretett leánya, f. hó 18-án tartotta esküvőjét Budapesten Ágoston Lajos brassói róm. kath. gimn. tanárral. Az állami anyakönyvvezetőnél tartott szertartást d. u. 2 1/2 órákor a tereztvárosi róm. kath. templomban végbement esküvő követte díszes közönség jelenlétében, kiknek egy része nagyenyedi jó barátokból állott. Tanuk Török Bertalan országgyűlési képviselő és Eröss István nagyenyedi birtokos voltak. Fényes banquette fejezte be a nászünnepeket az örömszülők tereztvárosi szállásán, fűszerezve igazi jó kedvvel és számos felköszöntővel. Az esti gyorsvonattal az új pár Brassóba utazott. Boldogság kísérje a szép frigyét.

— **Megerősített alapszabály.** A m. kir. kereskedelmi miniszter a nagyenyedi ipartestület békeltető bizottságának alapszabályait megerősítette.

— **Lapunk mai számából,** technikai nehézségek miatt, kimaradt Kiss Pál munkatársunk „Sztárai Mihály élete és irodalmi működése” cz. irod. történeti esszéje, melyből eddig három közlemény jelent meg. A negyedik közlemény folytatálagosan jövő számunkban fog jönni.

— **Fillérestély.** A nagyenyedi „Sze-gény tanulókat segélyező kör” 1897. évi január hó 23-án (szombat) a város-ház dísztermében fillérestélyt rendez a következő műsorral: 1. Hegedű-quartett. Előad-jak: Benedek Miklós, Lóte Pál. Magyar Fe-rencz és Pásztor Gyula VIII. gimn. o. tanu-lók. 2. Szavai Kovács Mariska kisasszony. 3. Ének. Előadják: Bisztricsány Katicza, Ger-ger Málvin, Hajdu Erzsé, Lóte Piroska, Szi-lágyi Rózsika, Váro Jolán kisasszonyok és Bodrogi János, Dancs Mózes, Hegedűs Zsig-mond, Kiss Béla, dr. Reich Béla és Tunyo-gi János urak. 4. Felolvas: Molnár Gyula m. kir. vasuti mérnök ur. Műsor után táncz. Belépti díj 30 kr. Felülfizetéseket köszönet-tel fogad a rendező bizottság. Kezdeté este fél 8 órákor.

— **Értesítés.** Nagy-Enyed város tanácsa, mint I. fokú iparhatóság, az iparhatósági megbízottak választását 1897. évi január hó 28-án délután 3 órára tűzte ki. Ezért felhívattak az erre jogosult iparos és ke-reskedő urak, hogy a kitűzött napon és idő-ben ezen választás megejtése végett minél tömegesebben megjelenjenek.

— **Köztisztaságunk érdekében.** A szokatlan enyhe időjárás kellemetlenségei-hez — mint eső, sár, köd stb. — hozzájárul még városunk főutcáinak sára, piszka. Noha birunk újonnan fektetett járdával, ennek elégtelensége és átjárók hiányában a járó-kelő közönségnek a sáros utcákat is tapodnia kell, ami hogy mennyire kellemet-len, érzi városunk minden egyes lakója, ki az utcára kimenni kényszerült. Felkérjük a város tisztaságára felügyelő illetékes te-nyezőket, hogy közönségünkre való tekint-tel a főbb forgalmi utcákat, mint Ma-gyar-utca, Szentkirály-utca, Várszeg-utca, szorgalmasan takarítsassa, a hónapok óta felgyülemlett sarat hordassa el, az utcákat pedig tisztán tartani sziveskedjék; ami most már annál könnyebben is kivihető, mert tudunkkal epp a folyó év elején alkalmaz-tott a város több oly közeget, kiknek egye-düli kötelessége az utcák tisztántartásáról gondoskodni.

† **Vajda János,** a magyar poéták Nesz-tora és egyik legnagyobbika, január hó 17-én reggel Budapesten elhunyt. Részvétellel gon-dolunk az elhunytira, a zseniális emberre, ki az isteni szikrától lángelmévé avatott fel, de különben minden szokásaiban, társadalmi érintkezésében különöz férfi volt. Életrajzi adataiból közöljük a következőket:

Vajda János 1827-ben, május 7-én Buda-pestben született. Kevéssel születése után Fehérmegyébe, Vaálba költöztek szülei, a hol atyja uradalmi erdész volt. Itt töltötte Vajda első gyermekéveit, egy magányos erdei lakban, elszigetelten a világ zajától, csupán a természettel társalogni, a mi a fogékony gyermekkedélyre rendkívül mély benyomást gyakorolt. Iskoláit Székesfehérváron, majd Pesten végezte, de csapongó, regényességre hajló lelke sivárnak találta a tudós pályát s elfordult tőle. A kor romantikus hangulata magával sodorta őt is s az ébredő nemzeti színészet egyik szerény papjává szegődött. A nemzetinek művészivé s a művészeknek nemzetivé való átalakítása volt az ő szívé-nek is vágya. 1845-ig egy szegény vándorló színészcsapattal kóborolt, s a ki ismeri ak-kori színészeti viszonyainkat, tudhatja, hogy ez nem a legragyogóbb, de még csak száraz kenyeret sem adó pálya volt. Mint Petőfi Sándor, ő sem aratott babérokat a világot jelentő deszkákön, de a nélkülözés, mely ez időben osztályrésze vala, megtanította megismerni az életet, s innen költszetének keserű alaphangja. Majd ott hagyva a kalan-dos életet, nevelő lett, de a tanítás tíz nap

alatt kiapasztotta türelmét, míg végre Al-csuthra ment, hol egy évig gazdasági gya-kornok volt. Az 1848-iki szabadságharcz for-duló pontot képezett életében. A kitörő lel-kesedés őt is magával ragadta, s mint egy-szerű honvéd, fegyvert ragadva szolgálta ha-záját. A szabadságharcz gyászos vége reá is szomorú napokat rótt. A világsági fegyver le-tétel után besorozták a császári hadseregbe, elszakították szülőföldjétől s levitték Itáliába. Lombardia kék ege alatt bolyongta annak virágos mezeit, de a derült égből nem tudta szomorú napjait felvidítani. Mende hányatás azonban nem gátolta őt irodalmi tanulmá-nyaiban, sőt költszetének ép ez kölcsönzé erőteljes vonását, ép ez által vált irodalmi egyéniséggé. 1853-ban visszatért Budapestre s azóta itt élt közöttünk csendes elvonult-ságban, kerülve minden feltűnést. Irodalmi működése méltánylásul a Kiszalud-társas-ág tagjául választotta. A nagy költő sorsán enyhítendő, a közoktatásügyi kormány évi 1000 frt segélyt nyújtott neki. Művei: „Béla királyfi” (költői beszély 1854); „Hidkő” (tragédia 1857); „Költemények” (1856); „Uj dalok” (1858); „Vészhangok” (1860); „Al-fred regénye” (1875); „Összes költemények,” „Ujabb munkái” stb. Irt azonkívül számos prózai munkát, tárczát, politikai dolgozatot is. Röpiratai A r i s t i d e s álnev alatt jelen-tek meg.

— **Uj politikai hetilap.** A marosvásár-helyi „Marosvidék” és „Székely Hirlap” szerkesztősegei egyesülve, f. évi januártól kezdődőleg „Székely Lapok” czimén új politikai és társadalmi heti lapot indíta-nak meg. A szerkesztőség élén dr. Feny-vesi Soma ügyvéd és Kerekes Andor állanak. A lap a szabadelvű iránynak lesz híve és czélul tűzte ki Maros-Tordamegye és Maros-Vásárhely város valódi érdekeit kultiválni, hivatalos közlönye lesz ezenkívül a Kemény Zsigmond társaságnak.

— **Bál-saison.** Hogy érdekes, chic-es ujdonságokban milyen gazdag az idei bál-saison, látható **Girardi** József elismert leg-első rangú confectio- és divatáru-üzletében (Budapest, koronaherceg-utca 1.), hol kü-lönösen leányoknak igazó szép könnyű báli-ruhák, illusio és gazeból, ugyszintű remek nehezebb toalettek lady patronesseknek oleső aron készülnek. A Girardi czég meg-szerelte a legszebb párisi modelleket, báli belépőket; az előkelő világ a kiválóan izlé-ses, gyönyörű minták nyomán számos meg-rendelést tett.

— **Tartalékos tiszteknek** való sikkes egyenruhák, felszerelési czikkek legjobban és legolcsóbban az előnyösen ismert **Blum** és **Tárta** czégnél, ő csász. és kir. Fensége József főherczeg udvari szállítójánál, Buda-pest, Sütő-utca 2. szám, Szervita-tér sarkán szerezhetők be.

— **Chimai herczegnő újévi ajándé-ka.** E napokban a Rémi szállodához közel levő Sternberg Ármán és Testvére hangszer-üzletének kirakataiban meglátott a híressé lett herczegnő egy 6000 forintos Maggini-hegedűt, melyet felhozott magának a szál-lodába, hogy azzal szerelmes Rigóját meglep-je, mert — mint mondá — az ő Jancsija nagyon szereti a változatosságot a hege-dűkben.

Közgazdaság.

Mezőgazdasági termelés 1894. és 1895. évben.

Tagadhatlan az, miszerint a magyar me-zőgazda helyzete az alacsony gabona-árak

folytán sok esetben válságosnak jelezhető, miért is igen helyesen teszi minden gazda midőn a tagadhatlanul megváltozott köz- és mezőgazdasági helyzettel megismerkedik, mert csak így tud előre számítani gazdasági üzemszabványok megállapításakor. Hazánk mezőgazdasági termelésének az 1894. és 1895. évek eredményeit, az állandó gazdasági tudósítók jelentéseinek alapján, a földmívelésügyi m. kir. miniszter ur a napokban tette közzé (mint külön lenyomat a nevezett miniszter ur 1894. és 1895. évi jelentéséből), melyből az általános közgazdasági momentumokat feltüntető és gazdánkat is igen érdeklő dolgokat az alábbiakban közlöm.

Az 1894. év mezőgazdasági részéből először is a termésbecslés és terméseredmények azok, amelyek kiváló fontossággal bírnak. Az általános ismertetésből látjuk azt, hogy az 1894. év szélsőségeiben csapongó volt, a tavasz száraz, a nyár viharok és jégcsökben gazdag volt.

A rozsda, üszög és a hesseni legyek által okozott kár országszerte 10%, a jég, zápor és árvíz által okozott kár pedig 5-6%-ra becsültetett. Az 1894-iki termés gyengébb volt az előző évinél; a legtöbb termény rosszabbul fizetett, mint az elmúlt évben, csak a rozs és kétszeres, a zab és a tönköly, a repce és a lenfonál adott holdanként valamivel nagyobb termést. Ellenben a buza- és a rozs-termés mennyisége csökkent, bár minőségük igen jó volt. Nagygyengén fizetett a szemes tengeri, a köles, a tatárka és a dohány; a takarmányfélék általában kisebb hozamot adtak.

A főbb termények 1894-iki termése az előző évekhez viszonyítva a következő volt:

Termés-eredmény millió méterháza:				
Buza	Rozs	Árpa	Zab	Teng.
1894-ben 39.62	15.58	13.12	10.92	17.80
1893-ban 43.71	16.06	14.10	10.67	35.12
1892-ben 38.65	13.34	11.63	9.82	30.27
1891-ben 37.78	10.96	12.12	9.89	37.92
1890-ben 41.11	14.67	12.07	8.26	23.26

Az 1894. évben repce termést 540 ezer mm., a burgonyatermés eredménye 28.38 millió mm., a cukorrépa-termelés 14.61 millió mm., a szálas takarmánytermék hozama a nyári nagy szárazság miatt 1894-ben nem volt kielégítő, csak 77.41 millió m. mázsára rugott, míg pl. 1890-ben 80.40 millió m. mázsa volt. Az összes bevetett, illetőleg learatott és letakarított terület kitért 1894-ben 22.14 millió kat. holdat. Kat. holdanként az összes termények figyelembe vételével a bruttó jövedelem a következő volt:

1894-ben kitért a kat. holdankénti bruttó jövedelem 37.21 frtot, 1893-ban 45.79 frtot, 1892-ben 40.45 frtot, 1891-ben 48.12 frtot és 1890-ben 39.83 frtot. — Az országos főátlag szerint az őszi buza az 1893. évinél súlyosabb volt 0.82 kilogrammal, az őszi és tavaszi buza 0.68 kilogrammal, a rozs és kétszeres 1.01 kilogrammal, az árpa 0.66, a zab 0.60 kilogrammal. Ugarnak maradt 1894-ben 2.997.077 kat. hold = 16.40 %, míg 1890-ben 3.363.056 kat. hold = 16.40 %, amely adatokból a gazdálkodás belterjességének (intenzivitás) nagybodására lehet jogosan következtetni.

Az árviszonyokat illetően, a hazánkban augusztus hó elején észlelt gabonaárak, és az október hó végén tapasztalt egyéb termény-árak figyelembe vételével, földmívelésünk összes holdankénti bruttó jövedelme a következő volt:

Főbb termények:	1894-ben egy méterháza átlag-ára volt:
Buza	5.86 frt
Rozs	4.58 "
Árpa	5.70 "
Zab	5.44 "
Tengeri	5.19 "
Cukorrépa	0.92 "
Magbúkköny	5.95 "
Dohány	18.47 "
Burgonya	1.60 "
Takarmányrépa	0.62 "
Luczerna, lóhere	2.49 "
Búkkönykeverék	2.50 "
Réti széna	2.22 "

A termények összes értéke öt évi átlagban 925.47 millió forint volt; 1894-ben pedig az érték 823.45 millió forintot tett ki. — Az öt évi átlag szerint a buza értéke az összes termények értékéhez viszonyítva 31.01 %, a rozs 9.05 %, az árpa 7.94 %, a zab 5.88 %, a szemes tengeri 14.64 %, a burgonya 4.46 %, a réti széna 13.85 %.

(Folytatása következik.)

Sz. V.

Meteorológiai jelentés jan. 17-től jan. 20-ig.

Nap	Óra	Légnyomás 700+	Hő	Szél iránya és erőssége	Borulat	Csapadék	Hő napi max. min.
7	63-8	-1.0	N ₂	9 ●	1.6		
17	2	62.7	+1.8	NW ₂	10 ●	1.0	+3.3 -1.0
	9	62.6	+2.8	NW ₁	10 ●	5.0	
18	7	61.4	+2.5	NW ₁	10 ●	0.8	
	2	59.0	+5.5	—	7 ●	0.4	+6.0 +1.9
	9	58.0	+3.6	—	10 ●	3.1	
	7	57.8	+1.9	W ₁	10 ●	1.5	
19	2	57.3	+2.8	NW ₁	10 ●	1.8	+3.0 -5.0
	9	57.6	+1.0	N ₄	10 *	2.6	
	7	62.3	-5.0	N ₃	10 *	ny.	
20	2			—	—	—	
	9			—	—	—	

Kilátás: Hűvösebb idő, kevés, vagy semmi havazással.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C° fokokban. Szél iránya: N = észak, S = dél E = kelet, W = nyugat. Szél erőssége = 1-10-ik. Borulat foka = 1-10-ig. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég ▽ = dara.

Szerkesztői üzenetek.

Sz. D., Budapest. 1896 május 14-én, október 28-án, december 30.

K. Gy., Balázsfalva. Annyira tul vagyunk halmozva szépirodalmi dolgozatokkal, hogy legjobb akarat mellett sem közölhetjük egyhamar, jönni fognak azonban minden bizonynyal.

Kezdő, Nagy-Enyed. Sajnálattunkra kerését nem teljesíthetjük.

M. T., Tövis. Segíteni már lehetetlen.

Sz. G., M.-Csúcs. A T. P. megindítása iránt intézkedtünk.

Erzsike, Vingárd. Kisfaludy Károly, a téli saison kezdetén — szeptember havában, a nemzeti színházban — Rákosi Jenő teremtette meg.

M. M., Gyulafehérvár. Minden bizonynyal.

Előfizető, Nagy-Enyed. Mese beszéd.

Naiva, M.-Ujvár. Nem hisszük el, ártatlan ocselvetés.

Kaszinótag, Vizakna. Kiadói tévedés.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÜRÖK BERTALAN.

Kiadók: Czirner és Lingner.

Czirner és Lingner Könyvnyomdája, Nagy-Enyeden.

Hirdetések.

4298—1896. tkvi

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság által a nagyenyedi Kisegítő takarékpénztár Kodra Jánosné Gergely Klára elleni végrehajtási ügyében, végrehajtató kérelmére a végrehajtási árverést 800 frt tők, ennek 1893. évi augusztus hó 16-ik napjától járó 8 százalékos kamatai, 46 frt 90 kr végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 10 frt 65 kr és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett végrehajtást szenvedő Kodra Jánosné Gergely Klárának a csongvai 1. sz. tjkvben A + 1283. 1725. 1726. 1766. 2000. 2647. 2685. 2736. 3188. 3205. 3293. 3520. 3525. 1549. 1021. a 313. sz. tjkben A + 546. 1018. hrsz. és a 311. sz. tjkben A + 546. 11118. hrsz. és a 311. sz. tjkben A + 2059. 2060. hrsz. ingatlanokból fele rész jutalékára 649 frt megállapított kikiáltási árban elrendeltetett.

Az árverés folyó évi február hó 25-ik napján délután 9 órakor Csongva községben fog megtartatni.

Árverezni szándékozik, végrehajtató kivételével, tartoznak az ingatlanok becslésének 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban letenni.

Vevő köteles a vételért az árverés jogerőre válta után 3 egyenlő részletben, 15, 30, 60 nap alatt, minden vételári részlet után az árverés napjától 6% kamatokkal együtt a nagyenyedi kir. adóhivatalnál mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóságnál és Csongva község előljárási irodájánál tekinthetők meg.

A kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság. Nagy-Enyed, 1896. október 15-én.

Csernátóni Vajda Péter

Járásbíró.

1005 1-1

Sz. 1461-96. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A balázsfalvi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a nagyenyedi Kisegítő takarékpénztár végrehajtónak Takács Dániel, Beldean Juon és Jójka Juon a Juon végrehajtást szenvedő ellen 80 frt s jár. iránti végrehajtási ügyében a buzás-boesárdi 50. sz. tjkvben A + 1. r. 86. hrsz. alatt foglalt ingatlanokra 160 frt; továbbá ugyanezen tjkben A + 5. 6. 8. 9. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 1651. 2248. 3296. 3. 3304. 4. 3960. 3961. 4163. 4164. 4372. 4436. 4437. és 704. hrsz. ingatlanoknak Takács Dániel nevében álló felére 348 frt; továbbá Jójka Juon a Juoné végrehajtást szenvedő és ennek társulajdonos neje Praeza Melintjának a b.-boesárdi 91. sz. tjkvben A + 2-22. r. 546. 547. 588. 679. 1. 917. 2. 918. 1. 1036. 1. 1088. 1123. 1835. 1. 1849. 2. 2246. 2419. 3. 2551. 1. 2563. 2. 3374. 3391. 2. 3628. 2. 3916. 4132. 1891. 1986. 566. és 567. hrsz. ingatlanoknak végrehajtást szenvedő Jójka Juon a Juoné nevében álló felére a 786 frt és Belgyán Juonnak a b.-boesárdi 79. sz. tjkvben A + 1. r. 131. 2. 132/1. hrsz. alatt foglalt ingatlanára 213 frt a végrehajtási árverést elrendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok 1897. évi február hó 6-án d. e. 10 órakor Buzás-Boesárd községében megartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alul is el foguak adadni.

Árverezni szándékozik kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapírokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíró mint telekkönyvi hivatala. Balázsfalva, 1896. évi augusztus hó 31-én.

Silbermann Mór,

tkvi kiadó.

1004 1-1

Eladó birtok.

Alsófehérvármegyében Nagy-Enyed város és Tövis község vasuti állomásaitól 2 órányi távolságban Kis-Solymos községében levő 80 kat. hold és 642 □ öl területű

tagosított birtok,

mely áll szántó, kaszáló, erdő, legelő és ehhez tartozó udvarházból, gazdasági épületekkel és külön veteményes kerttel együtt, örök áron eladó.

Értekezhetni: Polgár Lajossal, mint megbizottal. Nagy-Enyeden. Várszeg-utcza 40. sz. a. 1003 1-2

PSEPHOFER J. vértisztító labdaccai,

azelőtt „általános labdaccai” név alatt; mely utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdaccai csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna.

Evtizedek óta ezen labdaccai általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitűnő háziszertől készlet nem volna található. Számtalan orvos által ezen labdaccai háziszertől ajánlottak minden oly bajoknál, melyek a **rosz emésztésből és székrekedésből** erednek, mint **epe-zavarok, májbajok, kólika, vértolulások, aranyér, béltétlenség** s hasonló betegségeknek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitűnő hatással vannak **vérszegénység** s abból eredő bajoknál is: így **sápkórnál, idegességéből származó fejfájásoknál** stb. Ezen vértisztító labdaccai oly könnyen hatnak, hogy a legesekélyebb fájdalmat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül is bevehetők. A számtalan hálaíratból, melyet a labdaccai fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csakis néhányat említünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, aki ezen labdaccaikat egyszer használta, meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Köln, 1893. április hó 30-án.

Tisztelt Pserhofer ur!

Legyen olyan szíves és küldjön nekem ismét 15 tereket az ön felülmúlhatlan vértisztító labdaccaiból utánvéttel. Fogadja ez uton is a legmélyebb köszönetemet labdaccai csodahatásáért. Maradok teljes tisztelettel

Pawlistik Ferencz, Köln, Lindenthal.

Harsche, Földnik mellett, 1887. szept. hó 12-én.
Tekintetes ur!

Isten akarata volt, hogy az ön labdaccai kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom: Én gyermekágyamban meghűltem olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az ön csodálatraméltó labdaccai engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdaccai engem is tökéletesen ki fognak gyógyítani, amint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgáltak.

Knific Teréz.

Bécs-Ujhely, 1887. november 9-én.

Mélyen tisztelt ur!

A legforróbb köszönetemet mondom ezennel önnek 60 éves nagynéném nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vízkórságban, már életét is meguntta, melyről egyébként le is mondott, midőn véletlenül egy dobozt kapott az ön kitűnő vértisztító labdaccaiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult.

Legfőbb tisztelettel
Weinzettel Josefa

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1893. márczius 27-én
Tekintetes ur!

Alulírott ismétlen kér 4 csomagot az ön valóban hasznos és kitűnő labdaccaiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésem kifejezni ezen labdaccai értéke fölött és azokat, ahol csak alkalmam nyílik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tetszés szerinti felhasználására önt ezennel felhatalmazom. Teljes tisztelettel

Hahn Ignác.

Gotschdorf, Kolbach mellett, Szilézia, 1886. okt. 8.

T. ur! Felkérem, miszerint az ön vértisztító labdaccaiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az ön csodálatos labdaccainak köszönhetem, hogy egy gyomor-bajtól, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdaccai nálam sohasem fognak kifogni s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, vagyok tisztelettel

Zwickl Anna.

Ezen vértisztító labdaccai csakis a **Pserhofer J.-féle az „arany birodalmi almához” címzett gyógyszerárban Bécsben, I., Singerstrasse 15. sz. a.** készítettnek valódi minőségben, s egy 15 szem labdaccait tartalmazó doboz ára **21 kr.** Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmazzatik, **1 frt 05 krba** kerül; bérmentve utánveteli küldésnél **1 frt 40 kr.** Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el. Az összeg előbbeni be- küldésénél (mi legjobban postautalvánnyal eszközöltetik) bérmentes küldéssel együtt: 1 csomag **1 frt 25 kr.** 2 csomag **2 frt 30 kr.** 3 csomag **3 frt 35 kr.** 4 csomag **4 frt 40 kr.** 5 csomag **5 frt 20 kr.** és 10 csomag **9 frt 20 krba** kerül.

NB. Nagy elterjedésük következtében ezen labdaccaik a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kéretik csakis Pserhofer J. féle vértisztító labdaccaikat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyek használati utasítása a Pserhofer J. névaláírással, fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással, vörös színben van ellátva.

PSEPHOFER J.

gyógyszerész „zum goldenen Reichsapfel“

Bécs, I., Singerstrasse 15.

Raktarban Budapesten: **Török Józsefnél (Király-utca).**

975. 1-12.

Bernhardi alpesi-tű ilqueur. Bernhard W. O.-tól Bregenzben.

1/1 üveg 2 frt 60 kr., 1/2 üveg 1 frt 40 kr., 1/4 üveg 70 kr.

Amerikai köszvénykenőcs gyors és biztos hatása leg- jobban minden köszvényes és csúszos bajok, u. m.: gerinczagybantalom, tagszaggatás, ischiás, migraine, ideges fogfájás, fofájás, fülzaggatás stb. stb. ellen. 1 frt 20 kr.

Tannochim hajkenőcs Pserhofer J.-től. Évek hosszú sora óta valamennyi hajnövesztő szer közt orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy ele- gans nagy szelencével 2 frt.

Általános tapasz Steudel tanártól. Ütés és szúrás ál- tal okozott sebeknél, mérges daganatok- nál, ujjkukacsz, sebes vagy gyuladt mell vagy más ily baj- joknál, mint kitűnő szer lön kipróbálva. 1 tégely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Flaker-por hurut, rekedtség és köhögés ellen. 1 doboz 35 kr., bérmentve 60 kr.

Ferencz-pálinka sóval vagy só nélkül. 1 üveg 70 kr.

Fagybalsam Pserhofer J.-től. Sok év óta a fagyos tagokra és minden idült sebre mint leg- biztosabb szer elismerve. 1 köcsög 40 kr. Bérmentve 65 kr.

Utítűnedv egy ált. ismert kit. háziszert hurut, rekedtség göresös köhögés stb. ellen. 1 üvegecske 50 kr. 2 üveg bérmentve 1 frt 50 kr.

Élet-esszencia (prágai csöppek), megrontott gyomor, rossz emésztés és mindennemű altesti bajok ellen kit. háziszert 1 üveg 22 kr., 2 üveg 2 frt.

Általános tisztító-só Bullrich A. W.-tól. Kitűnő házi- szer a rossz emésztés és minden- következményei, u. m.: fofájás, szédülés, gyomorgöres, gyomorhív, aranyér, dugulás stb. ellen, csomag ára 1 frt.

Angol csodabalsam egy üveg 50 kr.

Por a labizzadás ellen. Ezen por megszünteti a lábiz- zadást s az által képződő kel- lemetlen szagot, open tartja a lábbelit és mint arztalmat- lan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr., bérmentve 75 kr.

Golyva-balsam kitűnő szer golyva ellen, 1 üveg 40 kr., bérmentve 65 kr.

„Stoll”-féle Kolapraeparatumok kitűnő szer gyomor- és bélbetegségeknek, az ide- gek erősítésére, 1 liter Kolaelixir vagy bor 3 frt, 1/2 liter 1 frt 60 kr., 1/4 liter 85 kr.

Kola-elixir vagy bor üvegekben darabonként 5 frt 50 kr., 3 frt, 1 frt 60 kr.

Mia-Poko kitűnő szer egyoldalú fejfájás, fogfájás, rheuma- tizmus stb. ellen. 1 frt.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztr. lapokban hirdetett összes bel- és külf. gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszerezhetnek. *Postai megrendelések a leggyorsab- ban eszközöltetnek, ha a pénzüsszeg előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvéttel küldetnek.* Bérmentve csakis az eset- ben történi a küldés, ha az összeg előre beérkezik, mely esetben a postaköltségek sokkal mérsékeltebbek.

Valódiaknak csak azok tekinthetők, melyek használati utasítása a Pserhofer J. névaláírással fekete színben és min- den egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van ellátva.

Előzetes helyben va vagy

Egész Fél évre Negyed

Hírde

□ czent kr. Kere rosok kü ményben Bélye

Nyilttér

Az

(L.

kereszt

lunk a

a mag

földjét

küzdött

felebb

dolgozt

mészett

szédain

határai

ipart tu

kedésé

császár

pártolás

nagy ré

házaló

nesen a

rezte be

ma is,

dülése

hez ford

készítne

sünk. E

ban aká

fogjuk te

Csendes l

Beborult

Ahol eddi

Nem talál

Hiába ker

Éltető lel

Fönn a me

Igen! Kev

Azért volt

Hogy ne r

Alszol . . .

Nyugodj, h

Jó apád, r

Áldólag ny

Viruljon ha

A költő,

sével és a

mas magasl

hitétől megf

küzd és m

után nem

is behaladt

den titok ve